

Welcome to Phuket Data :: คำยืมในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

๒.๓.๒ ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตคำยืม

อนันต์ อารีย์พงศ์

ภูมิหลังคำยืม

สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกตระกูล ภาษาท้องถิ่นเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาวิจัยเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม และพัฒนาเผยแพร่
เพื่อประโยชน์ต่ออนุชนรุ่นหลังต่อไป

วัฒนธรรมภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีหลายหลากมากคำ บ้างเกิดจากวัฒนธรรมภาษาอื่นอันเป็นมรดกภาษาของกลุ่มชนนั้น ๆ แต่ละกลุ่มนิยมใช้คำยืมจากภาษาอื่น
ซึ่งอาจเป็นคำยืมโดยตรงจากภาษานั้นหรือคำยืมมาจากภาษาอื่นอีกทอดหนึ่ง

นับตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี จนถึงต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคใต้เป็นจำนวนมาก ทั้งบริเวณฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก
จึงเป็นเหตุให้คำภาษาจีนและวัฒนธรรมอื่น ๆ ของจีนเข้ามาปะปนในภาคใต้

ชาวจีนได้อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต ประกอบอาชีพค้าขายและทำเหมืองแร่ ชาวจีนเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน รองลงมาก็เป็นชาวจีนแต้จิ๋ว และ กวางตุ้ง
โหล่า ในส่วนของภาษาจีนถือได้ว่า ภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาสำคัญที่ใช้มากกว่าภาษาจีนท้องถิ่นอื่น
ชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต ส่วนใหญ่มักอาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียมาก่อน
และได้รับเอาวัฒนธรรมทางภาษาที่หลายหลากมาเผยแพร่ในจังหวัดภูเก็ต เช่น ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ และมีภาษาอื่นปนอยู่ด้วย

โรงเรียนสอนภาษาจีนในจังหวัดภูเก็ต ครูสอนให้อ่านออกเสียงภาษาจีนกลาง(แมนดาริน) คำแปลเป็นภาษาจีนฮกเกี้ยน
หรือควบด้วยภาษาไทยกลาง(ภาษาถิ่นกรุงเทพฯ) ตามแต่ภูมิความรู้ของครูผู้สอนย เมื่อคนจีนต่างภาษาถิ่นกำเนิดสนทนากันมักใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นสื่อกลาง
ยกเว้นคนจีนในกลุ่มภาษาท้องถิ่นกำเนิดเดียวกัน จึงใช้ภาษาท้องถิ่นกำเนิดของตนเอง

นักเรียนที่ผ่านการศึกษาจากโรงเรียนสอนภาษาจีน จึงสามารถเรียนรู้ได้หลายภาษา นำไปประยุกต์ใช้ในงานอาชีพได้ คือ ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่นภาคใต้
ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลาง ภาษาจีนฮกเกี้ยนและภาษาจีนถิ่นกำเนิดบรรพชน แต่ถ้าบิดามารดาต่างกันภาษาถิ่นกำเนิด บุตรธิดาก็จะได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งภาษา
เช่น บิดามารดามีภาษาจีนถิ่นกำเนิดเป็นภาษาจีนแคะกับภาษาจีนกวางตุ้ง เป็นต้น
ในอดีตคำภาษาไทยถิ่นภูเก็ตที่เป็นคำยืมภาษาจีน มีคำศัพท์และคำเนียงจีนฮกเกี้ยนปนอยู่เกือบทุกประโยค ทั้งผู้พูดภายในและนอกชุมชนชาวจีน

คำศัพท์ในภาษาจีนถิ่นเดิมที่ชาวจีนฮกเกี้ยนใช้พูดกันนั้นย่อมชัดเจนนดี แต่ก็อาจแปลงเสียงเพี้ยนไปบ้าง เมื่อประกอบเป็นคำภาษาถิ่นไทยได้
เนื่องจากท้องถิ่นกำเนิดเดิมในมณฑลฮกเกี้ยนมีอาณาเขตกว้างขวางมาก ภาษาถิ่นฮกเกี้ยนจึงแตกต่างกันไปในแต่ละอำเภอ เช่น คำว่าย หนู อาจออกเสียงเป็น ตู ตี หรือ
ตือย หรือคำว่าปลาหมอกออกเสียงแล้วอาจเป็นคำแสลงหนูในภาษาไทย เป็นต้น

ชาวจีนฮกเกี้ยนเมื่อแปลงเสียงคำยืมที่มาจากภาษาอื่น เช่น ภาษามลายู หรือภาษาอังกฤษ เป็นต้น ปรากฏว่าเพี้ยนไปจากภาษาเดิมมาก
เนื่องจากชาวจีนฮกเกี้ยนรุ่นก่อน ๆ ที่ไม่ได้เรียนพูดภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ จะพูดออกเสียงคำควบกล้ำไม่ได้ แม้กระทั่งออกเสียงพยัญชนะไทยบางตัวก็ไม่ได้ เช่น
ด-เด็ก หรือ ร-เรือ เสียงที่แปลงออกมาเป็น ล-ลิง เป็นต้น

ด้วยสำเนียงจีนฮกเกี้ยนที่พูดกันแพร่หลายในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเพี้ยนไปจากภาษาเดิม ต่อมาคำศัพท์เหล่านั้นได้แพร่หลายกลายเป็นคำภาษาถิ่นภูเก็ต

ภาษาถิ่นภูเก็ตจึงเป็นภาษาถิ่นไทยใต้ที่มีเอกลักษณ์โดยเฉพาะซึ่งไม่เหมือนใครมีและไม่มีใครเหมือน.

ย คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน

ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ภูมิฐานฐานภาคใต้กำเนิดรากฐานแห่งความดี ความงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความเหมาะสม เป็นสื่อกลางแสดงความคิดเห็นภูมิธรรมจากใจ ภาษาท้องถิ่นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป มีการสืบทอดต่อกันมา ซึ่งวัฒนธรรมในวิถีชีวิตของมนุษย์ เป็นสิ่งไม่หยุดนิ่ง มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงและมีกระแสการปรับตัวเองให้เหมาะสมอยู่เสมอ

คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นใต้มีอยู่มากมาย ณ ที่นี้ขอนำเสนอภาษาไทยถิ่นใต้บางส่วนที่เป็นคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน ซึ่งยืมมาจากคำศัพท์ภาษาอื่นอีกทอดหนึ่ง คือคำศัพท์ที่มาจากภาษามลายู หรือภาษาอังกฤษ เป็นต้น

คำศัพท์เหล่านั้น อาจจำแนกได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ กลุ่มคำศัพท์ที่นิยมแพร่หลายเป็นภาษาถิ่นภูเก็ต และกลุ่มคำศัพท์ที่ไม่ค่อยแพร่หลายมากนัก ดังต่อไปนี้

กลุ่มคำยืมภาษามลายู เช่น

คำมลายู คำถิ่นใต้ ความหมาย

Janji ย ย ย ชันชีย ย ย ย ย สัญญา,นัดหมาย

Bawang ย บาหวัง ย ย ย ย หัวหอมใหญ่,

Nanas ย ย หย่านดัย ย ย ย ย สับปะรด

Kepek ย ย ย ย ย ย ย ก่าเป๊ะ(เป๊ะ)ย ย ภาชนะตักน้ำจากบ่อ

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๑ ล ๑

กลุ่มคำยืมภาษาอังกฤษสำเนียงจีนฮกเกี้ยน เช่น

คำอังกฤษ คำถิ่นใต้ ย ย ย ความหมาย

Try ย ย ย ย ย ย ตาหลาย ย ย ย ย ทดลองดู,ทดสอบดู

Spanner ย สปันนัย ย ย ย ย ย ย ย ญญแจปากตายหรือญญแจเลื่อน

Cheroot ย จูลูตย ย ย ย ย ย ย ย บูหรีมวนโตมวน

ด้วยใบพีช คลาย

ชิการ์

Opium ย ย ย ย ย ย อาฝะย่น ย ย ย ฝิ่น

Survey ย ย ย ย ย ย เสะ ้วย ย ย ย ย เตรงระเวนไปรอบ ๆ

Texi ย ย ย ย ย ย ย เด็กชีย ย ย ย ย รถสามล้อรับจ้าง

Motor car ย มอตอท้าย ย ย รถยนต์

Lorry ย ย ย ย ย ย ล้อหลั้ย ย ย ย ย รถบรรทุก

Commission ย ก่าเชียน ย ย ค่านายหน้า

Coffee ย ย ย ย ย ย โกปีย ย ย ย ย กาแฟ

Godown ย หงูลั้ง,โกลั้ง ย กูดัง,โกดัง

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๑ ล ๑

กลุ่มคำยืมภาษามลายูสำเนียงจีนฮกเกี้ยน เช่น

คำมลายู คำถิ่นใต้ ย ความหมาย

Tolong, ย โตหลง, ย ขอความกรุณา,

Tulong ย ย ย ย ย ย ย โตหลง ย ย ย ย ย ย ย สงเคราะห์,ช่วย

Tabek ย ย ย ตาเบะ ย ย ย ย ย ย ย วันทยาหัตถ์

Pasar ย ย ย ย ย ย ย บ้านชาน ย ย ย ย ย ตลาดสด

Dobi ย ย ย ย ย ย ย โดบีย ย ย ย ย ย ย ย ร้านซักรีด

Lelong ย ย ย ย เหลลอง ย ย ย ย ย ย ย เลหลัง

Kopi ย ย ย ย ย ย ย โกปีย ย ย ย ย ย ย ย กาแฟ

Kueh Talam ย ไกยตาลาม ย ตะโกไบเตย หรือขนมถาด

Sutong ย ย เชืวดง ย ย ย ย ย ย ย ปลาหมึก

Roti ย ย ย ย ย ย ย โหลตีย ย ย ย ย ย ย ย ขนมปัง

Sambal, (Sambar) ส่ำบาย ย ย ย ย ย ย ย น้ำพริกสูตรมลายู

Ceylon ย ย ย เสลอง, ย ย ย ย ชาฝรั่ง,ชาซีลอน,

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย เสล^๑องเตย ย ย ย ย หรือชาลังกา
Tepong ย คำโป้ง ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ขนมหชนิดหนึ่ง,หรือกระโปรงทอง
Rokok ย ย ย ย ย ย โหล^๒โกะ ย ยยาสูบมา^๓ด้วยใบจาก
Sabun ย ย ย ย ย ย ขา^๔นูน ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย สบู่
Tongkat ย ตงกัต ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ไม้เท้า
KainTuala ย ตอล้าย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ผ้าเช็ดตัว
Guni ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย หง^๕หนึ่ ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย กระสอบป่าน
Saksi ย ย ย ย ชัก^๖ลี,เซกลี ย ลักชี,พยาน (ส.ลากชี, ป.ลักชี)
Bintang ย ย ย ย ย ย บินตัง ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ดาว,เหรียญตรา
Potong ย ปโตง ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ขั^๗บรดแซงซันหน้า (ตัดหน้าหรือปาดหน้า)
Tumpang ย หลองบัง ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย โดยสาร(รถ),
Tahan ย ย ย ย ย ย ย ตา^๘หนึ่ ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย อดทน,ห้าม,กัน,หรือแจ้งให้หยุด
Lelang ย ย ย ย ย ย ย เหลล^๙อง ย ย ย เลหลัง,ขายทอดตลาด
Kuli ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย หุ^{๑๐}หลึ่ ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย กูลี,กรรมกร
Untong ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย อุ^{๑๑}ตอง ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ไชคดี,,มีกำไร,ร่ำรวย,มันคง
Suku ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ชู^{๑๒}กั ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย เลี้ยว,ส่วน ๑ ใน ๔
Bale ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย บา^{๑๓}เหลย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย เตียงไม้^{๑๔}นั่งนอนเล่น
Paka ย ย ย ย ย ปา^{๑๕}เกย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย กาลัง^{๑๖}ใช้งาน,ของส่วนตัว
ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๗ ๑ ๗

กลุ่มคำยืมภาษาอังกฤษและอื่น ๆ

คำภาษาอังกฤษ ย ถิ่นใต้ ย ย ความหมาย

Ice-cream ย ย ย ย ย เกิดเสียง ย ย ย ย ย ย ไอศกรีม ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย

Slide rule ย ย ย ย ย ^{ข ข} เกตึงเจี๊ยะ ย ย ย ย ย ย ย ^บ ไม่บรรทัดคำนวณ(สไลด์รูล) ย ย ย ย ย ย ย ย

Head ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย กังถาย ย ย ย ย ย ย ย ย ห้วนงานย (เทียบ . กาปลา)ย

Hoist ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย คีตังเกอ้าย ย ย ย ย เครื่องกว้าน, ชักรถ

Latex ย ย ย ย หั้ญย ย ย่างพาราเหลว

Macaroni ย ย ย ย ย คังคิมหุน ย ย ย ย ย ย ย มักกะโรนี

[illegible]

Table Tennis ย ย พะปึงป๋อง ย ย ย ย ย กีฬาปึงป๋อง

Price Current ย หั่งเ้ง,หั่งเซ้ง ย ราคาตลาด

Toffee ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย อังหม่อถึงย ย ย ย ย ทอฟฟี่

P^ao ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย หมีเปาย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย นมบังย (เทียบ โปตเกษตร)

๔ ล ๔ ลักษณะการใช้คำภาษาถิ่นภูเก็ต

ภาษาจีนสำเนียงชาวจีนฮกเกี้ยน เข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาถิ่นภูเก็ตมากที่สุด แต่ก็ยังเป็นเพียงอิทธิพลในระดับคำเท่านั้น กล่าวคือ เป็นการยืมคำแต่อย่างเดียว โดยการแทรกคำแทนคำไทยถิ่นใต้ในประโยค ไม่ใช่แทนคำทั้งประโยค หากใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้งประโยค ก็ไม่ใช่ภาษาถิ่นไทยใต้จึงหวัดภูเก็ดย ย แต่เป็นคำจีนที่ใช้เป็นสื่อสนทนาระหว่างคนจีนด้วยกัน

ย คำถิ่นภูเก็ตที่แทรกด้วยคำจีนฮกเกี้ยน มีลักษณะการใช้คำประสมในประโยคหลากหลายเป็นภาษาถิ่นภูเก็ตโดยเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนภาษาถิ่นไทยจังหวัดอื่น

๒ การสร้างคำประสม

คำจีนฮกเกี้ยนย คำถิ่นภูเก็ตย ย ย ย ย ย ย คำกรุงเทพฯ

ทิเต็งย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ทิเต็ง,เหล็กโคนย ย

๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

ไฮยิดิย ย ย ย ย ย ย ย ย ไฮยิดิ,เหล็กไฟย ย ไ้ขีดไฟย ย

หึ่ไหลย ย ย ย ย ย ย ย ย หึ่ไหล,ฝึ้ในทอ้งย ย ย ย วัณโรคย ย

ลคหฬย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ลคหฬ รคลคหฬ ย ย ย รคบรคภย ย

[illegible]

ไฮเหล็วยว ย ย ย ย ย ย ย ของไฮเหล็วยว ย ย ย ย ย ย ของดีย ย

[illegible][illegible][illegible]

เฉาหย ย ย ย ย ย ย ย ย ปลาเฉาหย ย ย ย ย ย ย ย ปลาเล็กปลาน้อย,ปลาเบ็ดเตล็ด ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย

กอลเจียนหยย ย ย ย ย ปลากอจันย ย ย ย ย ย ย ปลาดายเหมา (ประเมินราคาถก)ย ย ย ย ย ย ย

หยัวห(จัน)ย ย ย ย ย ย ย ปลาดหยัวหย ย ย ย ย ย ย ย ย ปลาดหมักย ย

เที๋วตง(มลาย)ย ย ย ปลาเที๋วตงย ย ย ย ย ย ย ย ปลาหมึกย ย

เป็้ยะเต็งย ย ย ย ย ย เป็้ยะเต็งย ย ย ตะเก็ยะแหวนข้างฝ่าย ย

กิมส์ห่วย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ปลากิมส์ห่วย ยย ยย ยย ยย ยย ปลาส่ว้ยทอง ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย ยย

ប្រឡង ២០២៤

๒ การสร้างประโยค

คำฉันท์ภักตย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย คำฉันท์ไต้ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย คำกรงเทพฯ

[illegible]

โกปีตึ่งหนึ่งจอกย ย ย โกปีเย็นหนึ่งจอกย ย ย กาแฟเย็นหนึ่งแก้วย ย

พอหว่าไปถึงลงเฉาป้อเลยย พอฉานไปถึงลงหนามเลย พอฉันไปถึงลงสนามเลย

อเจียขาวหวาย ย ย ย ย ย ย ย ย แก่เลียงขาวฉานย ย เขาเลียงขาวฉัน

[illegible]

ข้าพเจ้าไปย ย ย ย ข้าพเจ้าไปย ย ข้าพเจ้าไปย ย ย ย

ตาหลายแลย ย ย ย ลองแลย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ทดลองดู
ตาหั่นล่อหลั๊ว ย ย ย ย ย ห้ามรตล่อหลั๊ว ย ย ย ย ห้ามรตบรทุกไว้
บ้านตุ้ยบีนว่าง ย ย ย บ้านปละโนว่าง ย บ้านตรงข้ามว่าง
น้ำจืดเต็มย ย ย ย ย บอเก็บน้ำเต็ม ย ย อ่างเก็บน้ำเต็มย ย
อิวเจียไถยหอย ย ย เจียไถยหอย ย ย ปาทองโก๋ออย
เสื่อนี้กำลังสี้เกีย ย ย เสื่อนี้กำลังนิยม ย ย เสื่อนี้ติดแพชั่น
เจียข้าวรถถีบย ย ย ย ย ย ย ขาตั้งรถถีบย ย ย ย ย ย ย ขาตั้งรถจักรยาน
อี่เป็นคนต่งหอย ย ย ย แกเป็นคนชื้อย ย ย ย เขาเป็นคนชื้อตรง
หลั๊วล่องบั้งรตฟองย ย ย ตนพลอยรตจ้ง ย ย คุณอาศัยรต๒แถว ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย
คนย้งดั่งกินหลี่เส็กย ย ย คนย้งเบี่ยกินพวดย ย คนมีเงินกินดอกเบี่ย
ย ย ย ย ย ย ฯลฯ

ย
ย ย ย ย ย ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ประกอบด้วยปัจจัยทางภูมิฐาน
กาลสัณฐานและมนุษย์สัณฐานเป็นสื่อกลางแสดงความคิดเห็นภูมิธรรมจากใจ เป็นภาษาท้องถิ่นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป
มีการสืบทอดต่อกันมาซึ่งพลวัตรวัฒนธรรมในวิถีชีวิตของมนุษย์ เป็นสิ่งไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงและมีกระแสดการปรับตัวเองให้เหมาะสมอยู่เสมอ

ย ย ย ย ย ย คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีอยู่จำนวนมากที่หายเลือนรางไปจากความทรงจำตามกาลเวลา.

ย